

รูปแบบการบริหารเชิงกลยุทธ์เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 3
Strategic Management Model for Enhancing Student Quality
Under the Office of Suphanburi Primary Educational Service Area 3

อำนาจ เหลื่อน้อย

Amnat Lueanoi

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 3

Suphanburi Primary Educational Service Area Office 3, Thailand

E-mail: kroodanghad19@gmail.com

Received July 5, 2025; **Revised** August 1, 2025; **Accepted** September 9, 2025

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาตัวแปร องค์ประกอบ สภาพ และแนวทางการบริหารเชิงกลยุทธ์เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน 2) เพื่อพัฒนารูปแบบการบริหารเชิงกลยุทธ์เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน 3) เพื่อศึกษาผลการใช้รูปแบบการบริหารเชิงกลยุทธ์เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน และ 4) เพื่อจัดทำข้อเสนอเชิงนโยบายในการบริหารเชิงกลยุทธ์เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน รูปแบบการวิจัยเป็นการวิจัยแบบผสมวิธี ใช้แนวคิดการบริหารเชิงกลยุทธ์ เป็นกรอบการวิจัย ดำเนินการวิจัยทั้งสิ้น 4 ระยะ 13 ขั้นตอน พื้นที่วิจัยคือโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 3 กลุ่มตัวอย่างคือ ผู้บริหารสถานศึกษา ครู และผู้ทรงคุณวุฒิ รวมจำนวนทั้งสิ้น 928 คน ใช้วิธีคัดเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย มี 4 ชนิด คือ 1) แบบสอบถาม 2) แบบสัมภาษณ์ 3) แบบประเมิน และ 4) แบบบันทึกข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณโดยใช้ สถิติพื้นฐานและสถิติอ้างอิง และเชิงคุณภาพโดยใช้ การวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า 1. องค์ประกอบการบริหารเชิงกลยุทธ์เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนมี 7 ด้าน ได้แก่ การวางแผน วิชาการ งบประมาณ บุคลากร บริหารทั่วไป ภาวะผู้นำ และการมีส่วนร่วม 2. รูปแบบการบริหารที่พัฒนาขึ้นประกอบด้วย 4 องค์ประกอบหลักและคู่มือ 7 หมวด ผ่านการประเมินว่ามีความเหมาะสมและใช้ได้จริง 3. ผลการนำรูปแบบไปสู่การพัฒนาคุณภาพผู้เรียนในด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน คุณลักษณะอันพึงประสงค์ และการอ่านวิเคราะห์ และ 4. ข้อเสนอเชิงนโยบายเน้นการส่งเสริมความเข้าใจด้านกลยุทธ์ การสร้างภาวะผู้นำ และการมีส่วนร่วมทุกภาคส่วนอย่างยั่งยืน

คำสำคัญ: การบริหารเชิงกลยุทธ์; คุณภาพผู้เรียน; รูปแบบการบริหาร

Abstract

This article aimed 1) to study variables, components, conditions, and strategic management approaches for student quality development; 2) to develop a strategic management model for student quality development; 3) to study the results of using a strategic management model to develop student quality; and 4) to make policy proposals for strategic management for student quality development. The research design was mixed methods using the strategic management concept as the research framework. The research was conducted in 4 phases and 13 steps. The research area was schools under the Office of the Primary Educational Service Area, Suphan Buri Area 3. The sample consisted of 928 school administrators, teachers, and experts. The selection method was purposive sampling. There were 4 types of research instruments: 1) questionnaires, 2) interviews, 3) evaluation forms, and 4) data recording forms. Quantitative data were analyzed using basic statistics and inferential statistics, and qualitative data were analyzed using content analysis.

The research results were as follows: 1. Strategic management components for developing student quality consist of 7 aspects: planning, academics, budget, personnel, general administration, leadership, and participation. 2. The developed management model consisted of 4 main components and 7 categories of manuals that have been evaluated for their appropriateness and practical use. 3. The results of using the model led to the development of student quality in terms of academic achievement, desirable characteristics, and analytical reading. 4. Policy proposals emphasized promoting understanding of strategies, creating leadership, and sustainable participation in all sectors.

Keywords: Strategic management; Student quality; Management model

บทนำ

การพัฒนาคุณภาพผู้เรียนเป็นหัวใจสำคัญของการจัดการศึกษาระดับพื้นฐาน ซึ่งสอดคล้องกับนโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) ที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีทักษะในศตวรรษที่ 21 อย่างรอบด้าน อย่างไรก็ตาม รายงานผลการประเมินของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) หรือ สมศ. ในปี 2565 พบว่า โรงเรียนประถมศึกษาส่วนใหญ่มียังมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำกว่ามาตรฐาน โดยเฉพาะในกลุ่มสาระภาษาไทยและคณิตศาสตร์ ข้อมูลจากการสอบระดับชาติ (NT) ปี 2565 ระบุว่าคะแนนเฉลี่ยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

อยู่ที่เพียง 48.56% ซึ่งต่ำกว่าค่ากลางที่กำหนดไว้ที่ 60% (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2565) งานวิจัยหลายชิ้นชี้ว่าปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อคุณภาพผู้เรียนคือรูปแบบการบริหารจัดการของสถานศึกษา (ปัญญากร เวชศาสตร์, ภารดี อนันต์นาวิ และ มนลธิ สิริสมบุญ, 2565; ยาวีระ หลังปุเต๊ะ, 2563; สุนทรส์ส เพชรรักษ์คำดวง, โมตรี จันทรา และ เรวดี กระโหมวงศ์, 2560; สุริยา ศรีโกตา, 2559) อย่างไรก็ตาม การบริหารในหลายโรงเรียนยังขาดทิศทางเชิงกลยุทธ์ที่ชัดเจน และไม่มีแบบแผนในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนอย่างเป็นระบบ ส่งผลให้เกิดช่องว่างในการนำแนวคิดเชิงกลยุทธ์มาปรับใช้ในระดับปฏิบัติจริง

พื้นที่การวิจัย คือโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 3 ซึ่งมีโรงเรียนรวมทั้งสิ้น 125 แห่ง พบว่า หลายโรงเรียนมีศักยภาพแต่ขาดระบบบริหารที่เป็นกลยุทธ์ การขับเคลื่อนคุณภาพผู้เรียนจึงไม่บรรลุเป้าหมายตามมาตรฐานการศึกษา นักวิจัยมีประสบการณ์ตรงในการประเมินคุณภาพสถานศึกษาหลายแห่งในเขตพื้นที่ดังกล่าว พบว่าการบริหารเชิงกลยุทธ์ยังไม่ถูกนำมาใช้ในเชิงปฏิบัติอย่างมีแบบแผน อีกทั้งยังขาดเครื่องมือหรือแนวทางที่ช่วยให้ผู้บริหารสามารถออกแบบกลยุทธ์ที่สอดคล้องกับบริบทของโรงเรียนและผู้เรียน

ดังนั้น งานวิจัยนี้จึงมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาตัวแปร องค์ประกอบ สภาพ และแนวทางการบริหารเชิงกลยุทธ์เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน 2) พัฒนารูปแบบการบริหารเชิงกลยุทธ์เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน 3) ศึกษาผลการใช้รูปแบบดังกล่าว และ 4) จัดทำข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อส่งเสริมการบริหารเชิงกลยุทธ์ในสถานศึกษา การวิจัยนี้เป็นการวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed Methods) ที่ประกอบด้วย 4 ระยะ 13 ขั้นตอน โดยใช้แนวคิดการบริหารเชิงกลยุทธ์เป็นกรอบการวิจัย กลุ่มเป้าหมายคือผู้บริหาร ครู และผู้ทรงคุณวุฒิในเขตพื้นที่การศึกษาสุพรรณบุรี เขต 3 รวมทั้งสิ้น 928 คน เครื่องมือวิจัยประกอบด้วยแบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ แบบประเมิน และแบบบันทึก วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติพื้นฐานและการวิเคราะห์เนื้อหาเชิงพรรณนา

บทความวิจัยนี้นำเสนอผลการพัฒนารูปแบบการบริหารเชิงกลยุทธ์ที่สามารถประยุกต์ใช้ในโรงเรียนประถมศึกษา เพื่อส่งเสริมคุณภาพผู้เรียนทั้งในด้านผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการ คุณลักษณะอันพึงประสงค์ และการคิดวิเคราะห์เชิงระบบ พร้อมทั้งนำเสนอข้อเสนอเชิงนโยบายที่สามารถนำไปสู่การปฏิบัติในเชิงโครงสร้าง ซึ่งจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อวงวิชาการด้านการบริหารการศึกษา ตลอดจนการยกระดับคุณภาพการศึกษาในระดับพื้นที่และระดับชาติอย่างยั่งยืน

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาตัวแปร องค์ประกอบ สภาพ และแนวทางการบริหารเชิงกลยุทธ์เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 3
2. เพื่อพัฒนารูปแบบการบริหารเชิงกลยุทธ์เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 3

3. เพื่อศึกษาผลการใช้รูปแบบการบริหารเชิงกลยุทธ์เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 3

4. เพื่อจัดทำข้อเสนอเชิงนโยบายเกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบการบริหารเชิงกลยุทธ์เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 3

การทบทวนวรรณกรรม

ความหมายของการบริหารเชิงกลยุทธ์

นักวิชาการหลายท่านได้กล่าวถึงความหมายของการบริหารเชิงกลยุทธ์ ดังนี้ จันทิมา บุญอนันต์วงศ์ (2561) ได้สรุปว่า การบริหารเชิงกลยุทธ์ หมายถึง กระบวนการในการกำหนดทิศทางและการตัดสินใจของผู้บริหารเพื่อให้การดำเนินงานให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ ประกอบด้วย การวิเคราะห์สภาพแวดล้อม การกำหนดกลยุทธ์ การปฏิบัติตามกลยุทธ์ การควบคุมและการประเมินกลยุทธ์ เช่นเดียวกับ สุปรียา ชินพะวอ และ สุรเชต น้อยฤทธิ์ (2563) ได้สรุปว่า การบริหารเชิงกลยุทธ์ หมายถึง การบริหารเชิงรุกที่เป็นกระบวนการที่มีการจัดทำอย่างต่อเนื่อง โดยคำนึงถึงสภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกองค์การ เพื่อให้องค์การมีความสามารถในการบริหารที่มีคุณภาพและมีประสิทธิภาพบรรลุผลตามเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ขององค์การ อีกทั้ง วชิราพร บุณนท์, เอกลักษณ์ เพียสา และ พรเทพ เสถียรนพเก๋า (2565) ได้สรุปว่า การบริหารเชิงกลยุทธ์ หมายถึง กระบวนการของการกำหนดทิศทางและขอบเขตขององค์การ เพื่อสร้างความได้เปรียบและลดโอกาสความเสียเปรียบในการแข่งขัน โดยสร้างองค์การให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อม มีการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจวัตถุประสงค์ เป้าหมาย รวมไปถึงภารกิจขององค์การทั้งในระยะสั้น และระยะยาว เพื่อให้้องค์การดำเนินงานตามพันธกิจอันนำไปสู่การบรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่กำหนดไว้

จากข้อมูลดังกล่าว สรุปได้ว่า การบริหารเชิงกลยุทธ์ หมายถึง วิธีการหรือกระบวนการดำเนินงานที่เป็นระบบที่ผ่านกระบวนการคิดวิเคราะห์และประเมินสภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกขององค์การ เพื่อให้้องค์การสามารถดำเนินงานตามภารกิจและบรรลุถึงวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่ได้ตั้งไว้เพื่อไปสู่ความสำเร็จขององค์การในอนาคตได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

ความสำคัญของการบริหารเชิงกลยุทธ์

นักวิชาการหลายท่านได้กล่าวถึงความสำคัญของการบริหารเชิงกลยุทธ์ ดังนี้ สยมภู เหมือนนิรุทธ์ และ ชัยอนันต์ มั่นคง (2560) ได้สรุปว่า การบริหารเชิงกลยุทธ์มีความสำคัญ คือเป็นแนวทางหนึ่งที่ช่วยให้นักบริหารกำหนดทิศทางขององค์การ วิเคราะห์สภาพแวดล้อม ทั้งภายนอกและภายในของ้องค์การช่วยกำหนดกลยุทธ์ที่เหมาะสมกับ้องค์การ เพื่อที่จะนำกลยุทธ์เหล่านั้นไปประยุกต์ใช้หรือปฏิบัติและควบคุมประเมินผลการดำเนินงานของ้องค์การได้ ตลอดจนติดตามกำกับควบคุมและประเมินผลการดำเนินงานตามกลยุทธ์ ที่กำหนดเพื่อเรียนรู้ผลความก้าวหน้า ปัญหาอุปสรรคนำไปสู่การปรับปรุงแก้ไขต่อไป ขณะทำงานวิจัยของ ชลธิชา ร่มโพธิ์รี และ วรกาญจน์ สุขสดเขียว

(2562) ได้สรุปว่า การบริหารเชิงกลยุทธ์มีความสำคัญ เนื่องจากเป็นเครื่องมือของนักบริหารในการบริหารงานขององค์การ การบริหารเชิงกลยุทธ์จึงเป็นสิ่งสำคัญที่จะกำหนดความสำเร็จหรือความล้มเหลวขององค์การได้ เพื่อตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมที่เกิดขึ้น การบริหารเชิงกลยุทธ์จะเน้นและให้ความสำคัญต่อการตัดสินใจเชิงกลยุทธ์ (Strategic Decision Making) ผู้บริหารจึงไม่ควรตัดสินใจในเชิงกลยุทธ์แบบคิดเองตามความพึงพอใจ การเลือกกลยุทธ์ที่เหมาะสมจึงเป็นกุญแจสำคัญในการสร้างความได้เปรียบในการแข่งขัน กลยุทธ์ที่ดีย่อมอาศัยผู้บริหารที่ดีควบคู่ไปด้วยจึงจะสามารถนำไปใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล โดยสามารถบรรลุผลสำเร็จได้ตามที่องค์การกำหนดจึงอาจสรุปได้ว่า การจัดการเชิงกลยุทธ์เป็นการจัดการที่มุ่งความสำเร็จเป็นเลิศอย่างแท้จริง ด้าน ปัญญากร เวชศาสตร์, ภารดี อนันต์นาวิ และ มนสิข สิริสมบุญ (2565) ได้สรุปว่า กลยุทธ์เป็นสิ่งสำคัญและจำเป็นสำหรับองค์กรเพราะองค์กรใช้กลยุทธ์ในการทำงานเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ โดยสร้างโอกาสให้เกิดความสำเร็จมากขึ้น และกีดโอกาสของความล้มเหลวให้น้อยลง กลยุทธ์ทำให้สถานภาพขององค์กรเข้มแข็ง ทำให้ลูกค้าพอใจและทำให้งานบรรลุเป้าหมายโดยไม่คำนึงถึงขนาดขององค์กร ไม่ว่าทำการผลิตสินค้าหรือให้บริการแสวงหากำไรหรือไม่ ผู้บริหารใช้กลยุทธ์เป็นแนวทางว่าจะดำเนินการตัดสินใจอย่างมีเหตุผลเลือกทางเลือกที่จะก่อให้เกิดผลตามเป้าหมาย

จากข้อมูลดังกล่าว สรุปได้ว่า การบริหารเชิงกลยุทธ์มีความสำคัญ ต่อการบริหารงานองค์กรในปัจจุบัน เพราะเป็นแนวทางที่ช่วยให้ผู้บริหารกำหนดทิศทางขององค์กร เนื่องจากการที่องค์กรต้องเผชิญกับการเปลี่ยนแปลง ทั้งสภาพแวดล้อมภายในและสภาพแวดล้อมภายนอก โดยการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกองค์กรเพื่อกำหนดกลยุทธ์ที่เหมาะสมกับองค์กรตลอดจนมีการเตรียมความพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงที่อาจเกิดขึ้นสามารถกำหนดทิศทางขององค์กรได้อย่างชัดเจน เปิดโอกาสให้ผู้บริหารในระดับต่าง ๆ เข้ามามีส่วนร่วมในการบริหาร ร่วมระดมความคิด ลดความเสี่ยงและมุ่งไปสู่เป้าหมายที่กำหนดไว้ได้อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลเป็นสร้างโอกาสให้เกิดความสำเร็จมากขึ้น และกีดโอกาสของความล้มเหลวให้น้อยลง โดยมีการควบคุมประเมินผลการดำเนินงานขององค์กรได้ ตลอดจน ติดตาม กำกับควบคุมและประเมินผลการดำเนินงานตามกลยุทธ์ที่กำหนดเพื่อเรียนรู้ ผลความก้าวหน้า ปัญหาอุปสรรคนำไปสู่การปรับปรุงแก้ไขต่อไป

หลักการของการบริหารเชิงกลยุทธ์

นักวิชาการหลายท่านได้กล่าวถึงหลักการบริหารเชิงกลยุทธ์ ดังนี้ สุริยา ศรีโกศา (2559) ได้สรุปว่า การวางแผนเชิงกลยุทธ์เป็นการปรับปรุงพัฒนาองค์การให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ที่กำหนด จำเป็นต้องอาศัยกลยุทธ์ที่เหมาะสม กลยุทธ์จึงเป็นกระบวนการของการกำหนดแผนสิ่งใดสิ่งหนึ่งขึ้นมา หรือการทำให้แผนบรรลุความสำเร็จในวิธีการอันเกิดจากปฏิกิริยาไหวพริบ ความชำนาญของการกำหนดแผน รวมทั้งความชำนาญในการกำหนดกิจกรรมเทคนิค และแนวทางที่ได้เปรียบในการแข่งขันซึ่งหมายรวมถึง วิธีที่ชาญฉลาดของนักบริหารในการที่จะช่วยให้การดำเนินการขององค์กรเกิด

ประสิทธิผล และมีประสิทธิภาพมากที่สุดตามสถานการณ์โดยเฉพาะในยามที่องค์กรต้องเผชิญกับการเปลี่ยนแปลง ผู้บริหารองค์กรจะต้องให้ความสำคัญกับวิธีการ หรือแนวทางที่องค์กรจะนำเสนอคุณค่า (Value) ให้กับผู้รับบริการ (ลูกค้า) เพื่อทำให้องค์กรประสบความสำเร็จตามที่ต้องการ ด้านสุนทรียส์ เพชรรัชย์คำดวง และคณะ (2560) ได้สรุปว่า หลักการบริหารเชิงกลยุทธ์ เป็นการบริหารจัดการภายใต้บริบทที่เปลี่ยนแปลงและมีทิศทางที่ไม่แน่นอน ผู้บริหารต้องเข้าใจพลวัตร (Dynamic) ของการเปลี่ยนแปลงรวมทั้งสามารถคาดการณ์และกำหนดทิศทางขององค์กรไปสู่เป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ และ จันทิมา บุญอนันต์ (2561) ได้สรุปว่า หลักการบริหารเชิงกลยุทธ์ เป็นการกำหนดแนวทางหรือวิธีทางในการดำเนินงานขององค์กร เพื่อให้งานบรรลุผลตามเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ ซึ่งเป็นไปตามการกำหนดแนวทางหรือทิศทางในการดำเนินงานนั้น

จากข้อมูลดังกล่าว สรุปได้ว่า หลักการของการบริหารเชิงกลยุทธ์ เป็นการบริหารเชิงกลยุทธ์เป็นการบริหารองค์กรทั้งหมดให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมภายในและภายนอกโดยจะมุ่งตรวจสอบและประเมินสภาพของโรงเรียน ซึ่งจะเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจเชิงบริหาร แล้วนำมากำหนดกลยุทธ์ที่เหมาะสมและสามารถตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลง ผู้บริหารจำเป็นจะต้องวิเคราะห์และประเมินปัจจัยต่าง ๆ ที่เกิดจากสิ่งแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกองค์กร เพื่อจัดทำแผนงานดำเนินการที่เหมาะสมที่สุด เพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่วางไว้อย่างมีประสิทธิภาพ

กระบวนการบริหารเชิงกลยุทธ์

นักวิชาการหลายท่านได้กล่าวถึงกระบวนการบริหารเชิงกลยุทธ์ ดังนี้ สาคร สุขศรีวงศ์ (2559) ได้กล่าวถึงกระบวนการบริหารเชิงกลยุทธ์ (Strategic Management) มีกิจกรรมการดำเนินการ ดังนี้ 1) สร้างกลยุทธ์ (Strategic Formulation) 2) การนำกลยุทธ์ไปปฏิบัติ (Strategic Implementation) และ 3) การควบคุมองค์การและการประเมินผล (Controlling and Evaluation) เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่องค์กรกำหนดไว้ ขณะที่ สติรพร เซาว์นชัย (2564) ได้สรุปกระบวนการบริหารเชิงกลยุทธ์ประกอบด้วยขั้นตอนหลัก 3 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นตอนที่ 1 การวางแผนเชิงกลยุทธ์ โดยมีการดำเนินการตั้งแต่การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกหน่วยงานและมีการกำหนดกลยุทธ์ ซึ่งต้องมีความชัดเจนในเรื่องวัตถุประสงค์และรายละเอียดของทิศทาง แผนงานหรือรูปแบบการดำเนินงาน ขั้นตอนที่ 2 การนำกลยุทธ์ไปปฏิบัติ เป็นการดำเนินการตามทิศทาง แผนงาน หรือรูปแบบที่กำหนดไว้ ขั้นตอนที่ 3 การควบคุม และประเมินกลยุทธ์ เป็นการเฝ้าตรวจ ติดตามการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง โดยในขั้นตอนนี้จะมีเครื่องมือการประเมินผลว่าผลที่ได้รับบรรลุตามวัตถุประสงค์หรือไม่ ทั้งนี้ข้อมูลที่ได้ต้องสามารถนำไปใช้ในการปรับเปลี่ยนกลยุทธ์ให้มีความเหมาะสมยิ่งขึ้น

จากข้อมูลดังกล่าว สรุปได้ว่า กระบวนการบริหารเชิงกลยุทธ์ ประกอบด้วยขั้นตอนหลัก 3 ขั้นตอน ได้แก่

1) การวางแผนเชิงกลยุทธ์ (Strategic Planning) เป็นการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมทั้งภายใน และภายนอกหน่วยงาน และกำหนดกลยุทธ์ โดยต้องมีความชัดเจนในเรื่องวัตถุประสงค์และรายละเอียดของทิศทาง แผนงาน หรือรูปแบบการดำเนินงาน

2) การนำกลยุทธ์ไปปฏิบัติ (Strategic Implementation) เป็นการดำเนินการตามทิศทางแผนงาน

3) การควบคุม และประเมินกลยุทธ์ (Controlling and Evaluation) เป็นการเฝ้าตรวจ ติดตามการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง โดยในขั้นตอนนี้จะมีการประเมินผลว่าผลที่ได้รับบรรลุตามวัตถุประสงค์หรือไม่ ทั้งนี้ข้อมูลที่ได้ต้องสามารถนำไปใช้ในการปรับเปลี่ยนกลยุทธ์ให้มีความเหมาะสมยิ่งขึ้น

องค์ประกอบของการบริหารเชิงกลยุทธ์

นักวิชาการและนักการศึกษาหลายท่านได้กล่าวถึงองค์ประกอบของการบริหารเชิงกลยุทธ์ไว้ ดังนี้ พระครูศรีรัตนกิจรัตน์ (ปิยนันท์ ปิยจิตโต), สมศักดิ์ บุญบุ และ อำนาจ บัวศิริ (2561) ได้สรุปว่า องค์ประกอบของกลยุทธ์ เรื่อง การบริหารโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา กล่าววา ประกอบด้วย 1) วิสัยทัศน์ 2) พันธกิจ 3) วัตถุประสงค์และ 4) วิธีดำเนินการ ด้าน มานะ ครุฑาโรจน์, พิณสุตา สิริธวัช และ สรรเสริญ สุวรรณ (2563) ได้สรุปว่า กลยุทธ์การพัฒนาสมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานยุคการศึกษา 4.0 มีองค์ประกอบของกลยุทธ์ ประกอบด้วย 1) วิสัยทัศน์ 2) พันธกิจ 3) เป้าประสงค์ 4) วิธีดำเนินการ 5) มาตรการ และ 6) แนวทางปฏิบัติ ขณะที่ จิราภรณ์ จันทา, ธิดา รัตน์ จันทะหิน และ จินณวัตร ปะโคทั้ง (2561) ได้สรุปว่า กลยุทธ์การพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานมีองค์ประกอบของกลยุทธ์ ประกอบด้วย 1) วิสัยทัศน์ 2) พันธกิจ 3) เป้าหมาย 4) วัตถุประสงค์ 5) ตัวชี้วัด และ 6) แนวดำเนินการในแต่ละกลยุทธ์

จากข้อมูลดังกล่าว สรุปได้ว่า องค์ประกอบของการบริหารเชิงกลยุทธ์ ประกอบด้วย

1. การวางแผนกลยุทธ์ 2. การกำหนดวัตถุประสงค์ของกลยุทธ์ 3. การกำหนดกลยุทธ์ขององค์กร 4. การปฏิบัติตามกลยุทธ์ และ 5. การประเมินกลยุทธ์

กรอบแนวคิดการวิจัย

งานวิจัยนี้ เป็นการวิจัยแบบผสมวิธี ผู้วิจัยกำหนดกรอบแนวคิดการวิจัยตามแนวคิด/ทฤษฎีของการบริหารเชิงกลยุทธ์ โดยมีรายละเอียดดังนี้

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

ระเบียบวิธีวิจัย

แผนแบบการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed Methods research) วิธีการวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Methods) ซึ่งจะเริ่มด้วยวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) และตามด้วยวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยมีการรวบรวมข้อมูล จากเอกสาร ตำราวิทยานิพนธ์ และวารสาร เพื่อนำมารวบรวมเป็นกรอบแนวความคิด และนำมา วิเคราะห์เนื้อหาเป็นข้อมูลที่เป็นระบบเพื่อเสนอเนื้อหาในการวิจัย

ประชากร

ประชากรในการวิจัยครั้งนี้คือ ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 3 ปีการศึกษา 2566 จำนวน 1,410 คน

กลุ่มตัวอย่างและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง

ผู้วิจัยกำหนดขนาดตัวอย่างโดยใช้แนวคิดของ Comrey and Lee (1992) ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 548 คนแล้วเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยใช้วิธี จากการสุ่มอย่างง่าย (Sample Random Sampling) โดยการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างด้วยสูตร Yamane (1973) โดยมีขั้นตอนการสุ่ม ดังนี้ ขั้นตอนที่ 1 จำแนกกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 125 คน ได้มาจากการสุ่มอย่างง่าย (Sample Random Sampling) ขั้นตอนที่ 2 กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 312 คน ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 28 คนได้มาจากการเลือกแบบเจาะจง ครูหัวหน้าฝ่ายวิชาการ จำนวน 28 คน ได้มาจากการเลือกแบบเจาะจง และครูผู้สอนในสังกัด จำนวน 256 คน ได้มาจากการสุ่มอย่างง่าย (Sample Random Sampling) โดยการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างด้วยสูตร Yamane (1973)

ตัวแปรที่ศึกษา

1. ตัวแปรพื้นฐานเป็นตัวแปรที่เกี่ยวกับสถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุระดับการศึกษาสูงสุด ตำแหน่ง ประสบการณ์ในการทำงาน 2. ตัวแปรต้นเป็นตัวแปรที่เกี่ยวกับการบริหารเชิงกลยุทธ์เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 3 และ 3. ตัวแปรตามเป็นตัวแปรที่เกี่ยวกับคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 3

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นจำนวน 1 ฉบับ ซึ่งแบบสอบถามตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามที่เกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามเป็นแบบเลือกตอบจำนวน 5 ตอนที่ 2 มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประเมินค่า 5 ระดับของระดับ (Rating scale) ตามแนวคิดของ Best and Kahn (1989) โดยกำหนดค่าคะแนนเป็น 5 ระดับซึ่งมีความหมายดังนี้ระดับ 1 หมายถึง 1 หมายถึง มีสภาพการบริหารอยู่ในระดับน้อยที่สุดให้มีน้ำหนักคะแนนเท่ากับ 1 คะแนน ระดับ 2 หมายถึง มีสภาพการบริหารอยู่ในระดับน้อย ให้มีน้ำหนักคะแนนเท่ากับ 2 คะแนน ระดับ 3 หมายถึง มีสภาพการบริหารอยู่ในระดับปานกลาง ให้มีน้ำหนักคะแนนเท่ากับ 3 คะแนนระดับ 4 หมายถึง มีสภาพการบริหารอยู่ในระดับมากให้มีน้ำหนักคะแนนเท่ากับ 4 คะแนน ระดับ 5 หมายถึง มีสภาพการบริหารอยู่ในระดับมากที่สุดให้มีน้ำหนักคะแนนเท่ากับ 5 คะแนน

การเก็บรวบรวมข้อมูล

เพื่อให้ได้รับความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามและได้ข้อมูลตามความจริง ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอน ดังนี้ 1. ผู้ศึกษาดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง 2. ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอนโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 3 จำนวน 548 คน ผ่านช่องทางโดยใช้ระบบเอกสารอิเล็กทรอนิกส์ 3. ผู้วิจัยนำแบบตรวจสอบยืนยันองค์ประกอบที่สร้างขึ้นไปสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน 4. ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อสอบถามสภาพการบริหารเชิงกลยุทธ์เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน โดยนำแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการบริหาร

เชิงกลยุทธ์เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนที่สร้างขึ้น ไปใช้เก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างการวิจัย คือ ผู้บริหารสถานศึกษา ครู หัวหน้าฝ่ายวิชาการ และครูผู้สอนโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 3 จำนวน 312 คน 5. ผู้วิจัยนำแบบสัมภาษณ์ เรื่อง แนวทางการบริหารเชิงกลยุทธ์เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนที่สร้างขึ้นไปสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน 6. ผู้วิจัยศึกษาเอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับรูปแบบและคู่มือการบริหารเชิงกลยุทธ์เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน แล้วบันทึกผลการศึกษาลงในแบบบันทึกการยกร่างรูปแบบและคู่มือการใช้รูปแบบการบริหารเชิงกลยุทธ์เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนและดำเนินการทดลองใช้รูปแบบและคู่มือการใช้รูปแบบการบริหารเชิงกลยุทธ์เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 3 เป็นระยะเวลา 1 ปีการศึกษา (ปีการศึกษา 2566) โดยผู้วิจัยใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติการ (PAOR)

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่รวบรวมได้ทั้งหมดมาตรวจหาความสมบูรณ์ของแบบสอบถามจัดระเบียบข้อมูลตามขั้นตอนต่าง ๆ ได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอนโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 3 จำนวน 548 คน คิดเป็นร้อยละ 100 แล้วนำข้อมูลดังกล่าวไปคำนวณหาค่าทางสถิติโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป ดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยใช้การวิเคราะห์ด้วยสถิติพื้นฐาน คือ ความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) 2. วิเคราะห์ข้อมูลสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยใช้การวิเคราะห์ด้วยสถิติพื้นฐาน คือ ความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ที่ได้จากการตอบแบบสอบถามไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์ตามแนวคิดของ Best (1970) รายละเอียดดังนี้ ค่ามัชฌิมเลขคณิต 1.00 – 1.50 แสดงว่า มีความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อยที่สุด ค่ามัชฌิมเลขคณิต ค่าเฉลี่ย 1.51 – 2.50 แสดงว่ามีความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อย ค่ามัชฌิมเลขคณิต ค่าเฉลี่ย 2.51 – 3.50 แสดงว่ามีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง ค่ามัชฌิมเลขคณิต ค่าเฉลี่ย 3.51 – 4.50 แสดงว่ามีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ค่ามัชฌิมเลขคณิต ค่าเฉลี่ย 4.51 – 5.00 มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด

ผลการวิจัย

จากการศึกษาผลการวิจัย สามารถสรุปผลได้ดังนี้

1. ตัวแปรการบริหารเชิงกลยุทธ์ เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 3 มีจำนวน 70 ตัวแปร เมื่อนำตัวแปรที่ได้ไปทำการวิเคราะห์องค์ประกอบการบริหารเชิงกลยุทธ์ เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน พบว่า สามารถจัดองค์ประกอบได้จำนวน 7 องค์ประกอบ ซึ่งมีจำนวนตัวแปร 39 ตัวแปร ดังนี้ 1) การวางแผนการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน มีตัวแปร 8 ตัวแปร 2) การพัฒนางานวิชาการ มีตัวแปร 9 ตัวแปร 3) การนิเทศกำกับติดตาม และ

ประเมินผล มีตัวแปร 6 ตัวแปร 4) การเป็นผู้นำในด้านการบริหาร มีตัวแปร 5 ตัวแปร 5) การใช้เทคโนโลยีทางการศึกษา มีตัวแปร 4 ตัวแปร 6) การสร้างเครือข่ายการมีส่วนร่วม มีตัวแปร 4 ตัวแปร และ 7) การจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ มีตัวแปร 3 ตัวแปร ซึ่งได้รับการยืนยันจากผู้ทรงคุณวุฒิว่ามีความถูกต้อง เหมาะสม เป็นไปได้และเป็นประโยชน์ สามารถนำไปปฏิบัติได้จริง ผลจากการศึกษาสภาพการบริหารเชิงกลยุทธ์ ตามองค์ประกอบ 7 องค์ประกอบ พบว่าภาพรวมอยู่ในระดับมาก

2. รูปแบบการบริหารเชิงกลยุทธ์เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 3 ประกอบด้วย องค์ประกอบ 4 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) หลักการของรูปแบบ 2) วัตถุประสงค์ของรูปแบบ 3) กระบวนการของรูปแบบ และ 4) เงื่อนไขการนำรูปแบบไปใช้ และคู่มือการใช้รูปแบบการบริหารเชิงกลยุทธ์เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ประกอบด้วย องค์ประกอบของคู่มือ จำนวน 7 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) บทนำ 2) คำชี้แจงการใช้คู่มือ 3) หลักการและเหตุผล 4) วัตถุประสงค์ของคู่มือ 5) เนื้อหา 6) การวัดและประเมินผล และ 7) แหล่งข้อมูลอ้างอิง ซึ่งผลการตรวจสอบร่างรูปแบบและคู่มือการใช้รูปแบบการบริหารเชิงกลยุทธ์ ได้รับการยืนยันจากผู้ทรงคุณวุฒิว่ามีความเหมาะสมเป็นไปได้และเป็นประโยชน์ สามารถนำไปปฏิบัติได้จริง และเมื่อนำรูปแบบและคู่มือการใช้รูปแบบการบริหารเชิงกลยุทธ์เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ไปทดลองใช้กับโรงเรียนในสังกัดปีการศึกษา 2566 เปรียบเทียบกับปีการศึกษา 2565 พบว่า โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 3 มีผลการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับของผู้เรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 มัธยมศึกษาปีที่ 3 รายวิชาพื้นฐานเฉลี่ย 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ เพิ่มขึ้น ผลการประเมินพัฒนาการของเด็ก ระดับชั้นอนุบาล 3 ด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ ด้านสังคม และด้านสติปัญญา เพิ่มขึ้น ผลการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน ในระดับดีเยี่ยมเพิ่มขึ้น ผลการประเมินความสามารถด้านการอ่าน คิด วิเคราะห์ เขียนของผู้เรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในระดับดีเยี่ยมเพิ่มขึ้น ผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านพื้นฐาน (O-NET) ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2566 เพิ่มขึ้นผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านพื้นฐาน (O-NET) ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ปี ลดลงผลการประเมินความสามารถด้านการอ่าน (RT) ของผู้เรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ เฉลี่ยรวม 2 ด้าน เพิ่มขึ้น ผลการทดสอบความสามารถขั้นพื้นฐานของผู้เรียน (NT) ของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 เฉลี่ยรวม 2 ด้าน เพิ่มขึ้น รางวัลที่ได้รับจากการประกวดแข่งขันในระดับชาติและระดับ สพฐ. ประจำปีการศึกษา 2566 ประกอบด้วย รางวัลระดับประเทศ จำนวน 4 รางวัล รางวัลระดับ สพฐ. จำนวน 3 รางวัล

3. ผลการใช้รูปแบบการบริหารเชิงกลยุทธ์เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 3 โดยใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติการ (PAOR) ปีการศึกษา 2567 มีรายละเอียดดังนี้ ผลการประเมินพัฒนาการของเด็ก ระดับชั้นอนุบาล 3 ด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ ด้านสังคม และด้านสติปัญญา มีค่าเฉลี่ยรวม 96.01 เพิ่มขึ้นจากปีการศึกษา 2565 ที่มีค่าเฉลี่ย 91.96

เพิ่มขึ้น 4.06 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับของผู้เรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ถึงชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 3 รายวิชาพื้นฐานเฉลี่ย 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ พบว่า มีค่าเฉลี่ยรวม 75.71 เพิ่มขึ้นจากปีการศึกษา 2565 ค่าเฉลี่ยรวม 69.74 เพิ่มขึ้น 5.97 ผลการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในระดับดีเยี่ยม มีค่าเฉลี่ยรวม 77.44 เพิ่มขึ้นจากปีการศึกษา 2565 ที่มีค่าเฉลี่ยรวม 74.43 เพิ่มขึ้น 3.01 ผลการประเมินความสามารถด้านการอ่าน คิด วิเคราะห์ เขียนของผู้เรียน ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ถึงชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 3 ในระดับดีเยี่ยม มีค่าเฉลี่ยรวม 78.11 เพิ่มขึ้นจากปีการศึกษา 2565 ที่มีค่าเฉลี่ย รวม 74.56 เพิ่มขึ้น 3.55 ผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านพื้นฐาน (O-NET) ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีค่าเฉลี่ยรวม 4 วิชา 49.36 เพิ่มขึ้นจากปีการศึกษา 2565 ที่มีค่าเฉลี่ยรวม 4 วิชา 42.74 เพิ่มขึ้น 6.62 ผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านพื้นฐาน (O-NET) ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีค่าเฉลี่ยรวม 4 วิชา 41.21 เพิ่มขึ้นจากปีการศึกษา 2565 ที่มีค่าเฉลี่ยรวม 4 วิชา 30.63 เพิ่มขึ้น 10.58 ผลการประเมินความสามารถด้านการอ่าน (RT) ของผู้เรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 มีค่าเฉลี่ยรวม 2 ด้าน 91.40 เพิ่มขึ้นจากปีการศึกษา 2565 ที่มีค่าเฉลี่ยรวม 2 ด้าน 89.25 เพิ่มขึ้น 2.15 ผลการทดสอบความสามารถขั้นพื้นฐานของผู้เรียน (NT) ของนักเรียน ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2567 มีค่าเฉลี่ยรวม 2 ด้าน 84.62 เพิ่มขึ้นจากปีการศึกษา 2565 ที่มีค่าเฉลี่ยรวม 2 ด้าน 82.42 เพิ่มขึ้น 2.20 รางวัลที่ได้รับจากการประกวดแข่งขันในระดับชาติและระดับ สพฐ. ประจำปีการศึกษา 2567 ประกอบด้วย รางวัลระดับประเทศ จำนวน 5 รางวัล รางวัลระดับ สพฐ. จำนวน 6 รางวัล ผลการประเมินความพึงพอใจต่อการใช้รูปแบบการบริหารเชิงกลยุทธ์เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 3 พบว่า มีผลการประเมินความพึงพอใจในภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด

4. ผลการศึกษาข้อเสนอเชิงนโยบายเกี่ยวกับการบริหารเชิงกลยุทธ์เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 3 พบว่า ในระดับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สามารถนำผลการวิจัยในครั้งนี้ไปกำหนดเป็นนโยบายหรือกลยุทธ์ในการส่งเสริมโรงเรียนในสังกัดได้ ควรมีการดำเนินการวิจัยคุณภาพโดยนำกลยุทธ์การบริหารโรงเรียนคุณภาพไปเป็น นวัตกรรมในการบริหารเพื่อพัฒนาคุณภาพของโรงเรียน ควรส่งเสริมและสนับสนุนให้สถานศึกษาในสังกัดนำรูปแบบที่ได้จากการวิจัยนี้ไปประยุกต์ใช้ในการส่งเสริมการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของสถานศึกษา ควรมีการนำคู่มือและรูปแบบการบริหารงานเชิงกลยุทธ์ไปใช้ในการจัดทำแผนการบริหารการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพของสถานศึกษาทุกขนาด ในระดับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาควรจัดทำรูปแบบและการบริหารงานเชิงกลยุทธ์ให้เหมาะสมกับขนาดของสถานศึกษา ควรนำรูปแบบและการบริหารงานเชิงกลยุทธ์ไปศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอื่นๆ เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงคุณภาพ ควรมีการสังเคราะห์ผลที่ได้จากการวิจัย เผยแพร่ เพื่อนำไปวางแผนการดำเนินการการบริหารงาน ควรส่งเสริมให้สถานศึกษาจัดทำแผนบริหารการศึกษาโดยใช้รูปแบบการบริหารงาน

เชิงกลยุทธ์ในระดับสถานศึกษา ผู้บริหารโรงเรียนสามารถนำผลการวิจัยดังกล่าวเป็นแนวทางในการบริหารจัดการกลยุทธ์ในสถานศึกษา ควรมีการวิจัยเชิงคุณภาพเกี่ยวกับการบริหารเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาโดยศึกษาตามขนาดของโรงเรียน ควรนำรูปแบบและคู่มือการบริหารงานเชิงกลยุทธ์เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ไปทดลองใช้ในสถานการณ์จริงในสถานศึกษา

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัยสามารถนำมาอภิปรายผลสรุปเป็นประเด็นได้ดังนี้

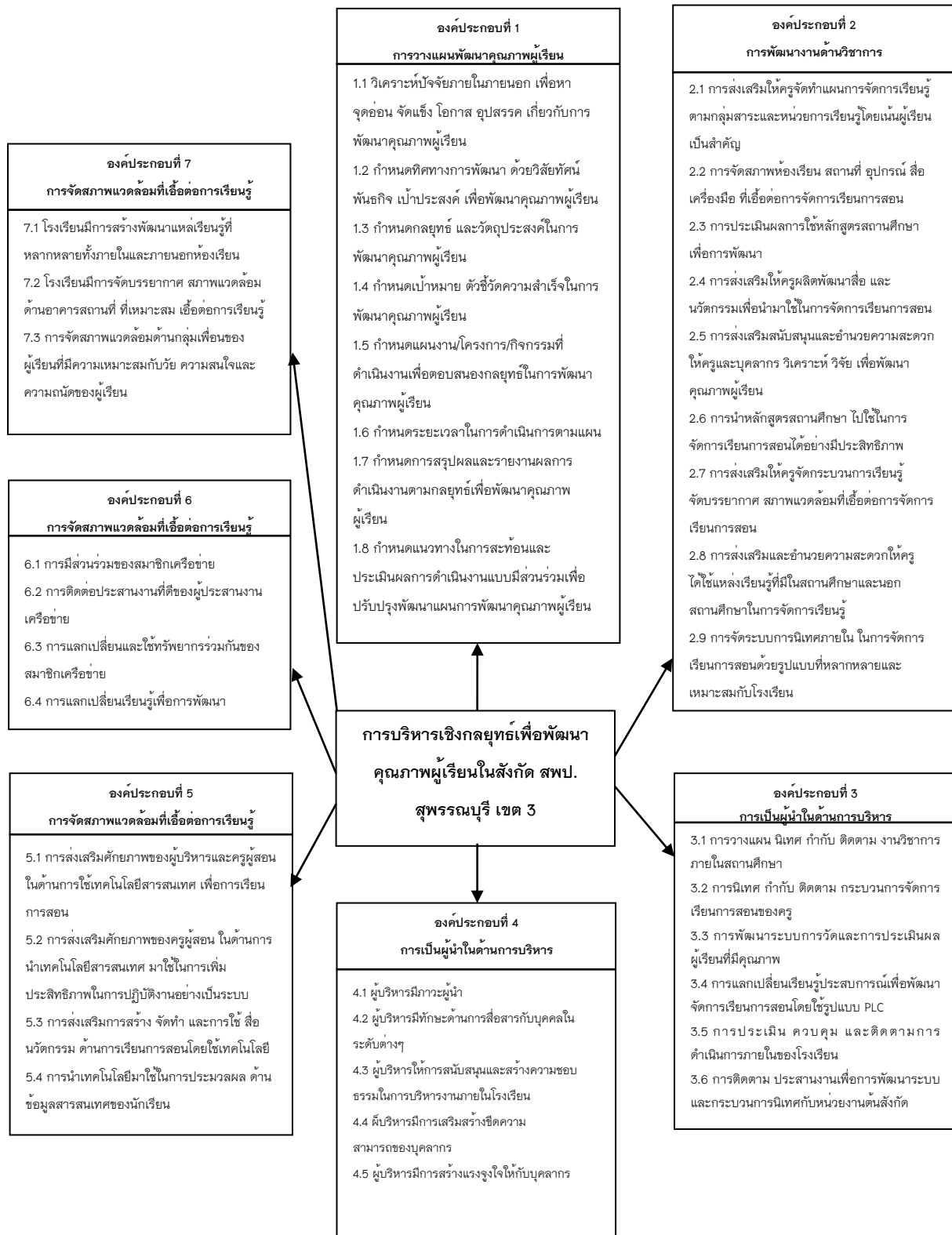
1. จากการศึกษาตัวแปรที่มีผลต่อการบริหารเชิงกลยุทธ์เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน พบว่ามีตัวแปรจำนวน 39 ตัวแปร ที่สามารถนำมาจัดกลุ่มเป็นองค์ประกอบการบริหารเชิงกลยุทธ์เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ได้ 7 กลุ่มองค์ประกอบ ซึ่งแต่ละกลุ่มองค์ประกอบมีจำนวนตัวแปร ดังนี้ องค์ประกอบที่ 1 การวางแผนการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน (Planning for Student Quality Development) มีตัวแปร 8 ตัวแปร องค์ประกอบที่ 2 การพัฒนางานวิชาการ (Academic work development) มีจำนวนตัวแปร 9 ตัวแปร องค์ประกอบที่ 3 การนิเทศ กำกับติดตามและประเมินผล (Supervision monitoring and Evaluation) มีจำนวนตัวแปร 6 ตัวแปร องค์ประกอบที่ 4 การเป็นผู้นำในด้านการบริหาร (Leadership in Management) มีจำนวนตัวแปร 5 ตัวแปร องค์ประกอบที่ 5 การใช้เทคโนโลยีทางการศึกษา (Technology Integration for Education) มีจำนวนตัวแปร 4 ตัวแปร องค์ประกอบที่ 6 การสร้างเครือข่ายการมีส่วนร่วม (Participation network) มีจำนวนตัวแปร 4 ตัวแปร และองค์ประกอบที่ 7 การจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ (Environment Conducive to learning) มีจำนวนตัวแปร 3 ตัวแปร

2. ผลจากการศึกษาสภาพการบริหารเชิงกลยุทธ์เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ของผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนโรงเรียนในสังกัด พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนมีระดับความคิดเห็นต่อสภาพการบริหารเชิงกลยุทธ์เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ตามองค์ประกอบ 7 องค์ประกอบ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก (4.363) หากจำแนกรายองค์ประกอบ พบว่า องค์ประกอบด้านการเป็นผู้นำในด้านการบริหาร และด้านการสร้างเครือข่ายการมีส่วนร่วม มีระดับความคิดเห็นต่อสภาพการบริหารเชิงกลยุทธ์เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน อยู่ในระดับมากที่สุด องค์ประกอบด้านการวางแผนการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ด้านการพัฒนางานวิชาการ ด้านการนิเทศ ติดตามและประเมินผล ด้านการใช้เทคโนโลยีทางการศึกษา และด้านการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ มีระดับความคิดเห็นต่อสภาพการบริหารเชิงกลยุทธ์เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน อยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชลธิชา ร่มโพธิ์รี และ วรกาญจน์ สุขสดเขียว (2562) ที่พบว่าการบริหารเชิงกลยุทธ์กับการจัดสภาพแวดล้อมของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของ จิระศักดิ์ ทูปจิว (2558) ที่พบว่า การบริหารเชิงกลยุทธ์กับการปฏิบัติงานวิชาการของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8 ของผู้บริหารในภาพรวมอยู่ในระดับมาก และ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ทศพล อธิษะพร (2560) เรื่อง การพัฒนา

รูปแบบการบริหารเครือข่ายแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนในเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษา พบว่า รูปแบบการบริหารเครือข่ายแบบมีส่วนร่วมมีคุณภาพอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ยาวีระ หลังบุเต๊ะ (2563) เรื่อง การพัฒนารูปแบบการบริหารงานวิชาการตามแนวคิดการบริหารเชิงกลยุทธ์และชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) เพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนโรงเรียนบ้านคลองสองปาก พบว่า ผลการศึกษาแนวทางการบริหารงานวิชาการตามแนวคิดการบริหารเชิงกลยุทธ์และชุมชน การเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) เพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน โรงเรียนบ้านคลองสองปาก โดยรวมมีการปฏิบัติในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านการพัฒนาระบบการเรียนรู้ มีการปฏิบัติระดับมากที่สุด รองลงมา คือ ด้านการพัฒนาและส่งเสริมแหล่งเรียนรู้ ด้านการนิเทศการศึกษา การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา และการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ตามลำดับ

องค์ความรู้ใหม่จากการวิจัย

จากผลการวิเคราะห์องค์ประกอบ โดยนำตัวแปรที่ได้จากการศึกษามาทำการจัดกลุ่ม ทำให้ได้ องค์ประกอบการบริหารเชิงกลยุทธ์ จำนวน 7 องค์ประกอบ และแต่ละองค์ประกอบมีตัวแปรรวม ดังนี้

ภาพที่ 2 องค์ความรู้ใหม่จากการวิจัย

ในการวิเคราะห์องค์ประกอบการบริหารเชิงกลยุทธ์ จำนวน 7 องค์ประกอบ สามารถสรุปแต่ละองค์ประกอบได้ดังนี้

1. การวางแผนพัฒนาคุณภาพผู้เรียน (Planning for Student Quality Development)

การวางแผนต้องสอดคล้องกับบริบทของแต่ละโรงเรียน ใช้ข้อมูลสารสนเทศทางการศึกษา การมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน และเป้าหมายที่ชัดเจน โดยวางแผนในเชิงกลยุทธ์ ไม่ใช่แค่แผนเชิงปฏิบัติการเท่านั้น

2. การพัฒนางานวิชาการ (Academic Work Development) เน้นการบูรณาการหลักสูตรกับความต้องการของผู้เรียน การพัฒนานวัตกรรมการสอน และใช้ผลการเรียนรู้เป็นตัวตั้งในการพัฒนาหลักสูตร

3. การนิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมินผล (Supervision, Monitoring and Evaluation) ใช้กระบวนการนิเทศแบบมีส่วนร่วม การใช้ระบบข้อมูลสารสนเทศเพื่อการติดตามอย่างต่อเนื่อง และนำผลการประเมินมาปรับปรุงทันที เป็นวัฏจักรคุณภาพ

4. การเป็นผู้นำในการบริหาร (Leadership in Management) ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ต้องมีการมองภาพรวม บริหารความเปลี่ยนแปลง และมีความสามารถในการกระตุ้นครูและบุคลากรให้ร่วมกันพัฒนาผู้เรียน

5. การใช้เทคโนโลยีด้านการศึกษา (Educational Technology Integration) การใช้เทคโนโลยีไม่ใช่แค่เป็นเครื่องมือ แต่เป็น “กลยุทธ์” สำคัญที่เพิ่มประสิทธิภาพการเรียนรู้ ต้องมีการออกแบบการใช้เทคโนโลยีให้เหมาะสมกับช่วงวัยและความสามารถ

6. การสร้างเครือข่ายการมีส่วนร่วม (Participation Network) การพัฒนาผู้เรียนต้องใช้พลังเครือข่าย ทั้งผู้ปกครอง ชุมชน องค์กรท้องถิ่น รวมถึงภาคธุรกิจ โดยมีระบบจัดการความร่วมมืออย่างเป็นระบบ ไม่ใช่เพียงกิจกรรมแบบเฉพาะกิจ

7. การจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ (Learning Environment Management) การจัดสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ จิตใจและวัฒนธรรมในโรงเรียนให้เอื้อต่อการเรียนรู้ เช่น บรรยากาศชั้นเรียน, มุมสร้างสรรค์, การดูแลด้านอารมณ์ความรู้สึกของผู้เรียน

โดยสรุปองค์รวมขององค์ความรู้ใหม่ทั้ง 7 องค์ประกอบ

งานวิจัยชี้ให้เห็นว่า การบริหารเชิงกลยุทธ์เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนในระดับเขตพื้นที่การศึกษา ต้องไม่ใช่เพียงการวางแผนจากบนลงล่าง แต่ต้องเกิดจากความเข้าใจ บูรณาการ และมีภาวะผู้นำที่เน้นการเปลี่ยนแปลงเพื่อผลลัพธ์ของผู้เรียน โดยองค์ความรู้ใหม่เหล่านี้สามารถใช้ได้กับโรงเรียนในพื้นที่อื่น ๆ หากปรับให้เข้ากับบริบทเฉพาะพื้นที่

สรุป

จากการศึกษา รูปแบบการบริหารเชิงกลยุทธ์เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 3 ที่ผู้ศึกษา ได้ทำการศึกษาตัวแปร องค์ประกอบ ศึกษาสภาพและแนวทางการบริหารเชิงกลยุทธ์เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน พบว่า สามารถจัดองค์ประกอบการบริหารเชิงกลยุทธ์เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนได้ 7 องค์ประกอบ ซึ่งมีตัวแปรภายในองค์ประกอบที่มีความสัมพันธ์ในของแต่ละองค์ประกอบ รวมตัวแปรทั้งสิ้น 39 ตัวแปร ผลจากการศึกษาสภาพการบริหารเชิงกลยุทธ์เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ของผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนโรงเรียนในสังกัดพบว่า ผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนมีระดับความคิดเห็นต่อสภาพการบริหารเชิงกลยุทธ์เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนตามองค์ประกอบ 7 องค์ประกอบ อยู่ในระดับมาก (4.363)

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

1.1 องค์ประกอบการบริหารเชิงกลยุทธ์ เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ที่ผู้ศึกษาทำการศึกษาในครั้งนี้ เป็นการศึกษาวิจัยตามบริบทเฉพาะพื้นที่ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 3 เท่านั้น ก่อนที่จะนำองค์ประกอบการบริหารเชิงกลยุทธ์ไปใช้ ควรมีการปรับใช้ให้สอดคล้องกับบริบทของแต่ละโรงเรียนในสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่อื่น เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด

1.2 การนำองค์ประกอบการบริหารเชิงกลยุทธ์ไปใช้ จำเป็นต้องให้ความรู้ความเข้าใจ และสร้างความตระหนักรู้แก่ผู้บริหารโรงเรียน ครู ผู้สนใจ และผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียเป็นเบื้องต้นก่อน เพื่อให้การขับเคลื่อนการบริหารเชิงกลยุทธ์เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ดำเนินการได้อย่างมีคุณภาพ

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

ควรมีการศึกษาวิจัยการพัฒนารูปแบบการบริหารเชิงกลยุทธ์เพื่อพัฒนาคุณภาพในระดับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 3 เพื่อให้เกิดการพัฒนาคุณภาพทางการศึกษาให้สูงขึ้น

เอกสารอ้างอิง

จันทิมา บุญอนันต์วงศ์. (2561). รูปแบบการบริหารเชิงกลยุทธ์ของโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน(วิทยานิพนธ์ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต). มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์.

- จิระศักดิ์ พุบจิว และ สายสุตา เตียเจริญ. (2558). การบริหารเชิงกลยุทธ์กับการปฏิบัติงานวิชาการของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8. *วารสารการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร*, 6(1), 22-31. สืบค้นจาก <https://so02.tci-thaijo.org/index.php/EdAd/article/view/87812>
- จิราภรณ์ จันทา, ธิติรัตน์ จันทะหิน และ จิณณวัตร ปะโคทัง. (2564). กลยุทธ์การพัฒนาคณาภาพการศึกษาของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. *วารสารสันติศึกษาปริทรรศน์ มจร*, 9(5), 1964-1980. สืบค้นจาก <https://so03.tci-thaijo.org/index.php/journal-peace/article/view/244357>
- ชลธิชา รมโพธิ์ และ วรกาญจน์ สุขสดเขียว. (2562). การบริหารเชิงกลยุทธ์กับการจัดสภาพแวดล้อมของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9. *วารสารการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร*, 10(1), 596-609. สืบค้นจาก <https://so02.tci-thaijo.org/index.php/EdAd/article/view/213741>
- ทศพล ธิษะพร. (2560). การพัฒนารูปแบบการบริหารเครือข่ายแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนในเครือข่าย ส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษามัธยมศึกษาตอนปลายจังหวัดอุทัยธานี. *วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ วไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์*, 12(1), 329-342. สืบค้นจาก <https://so06.tci-thaijo.org/index.php/vrurdihsjournal/article/view/85232>
- ปัญญากร เวชศาสตร์, ภารดี อนันต์นาวี และ มนสิข ลิทธิสมบุรณ์. (2565). รูปแบบการบริหารเชิงกลยุทธ์เพื่อพัฒนาสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศ สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดปทุมธานี. *วารสารครุศาสตร์ปริทรรศน์ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย*, 9(1), 231-248. สืบค้นจาก <https://so02.tci-thaijo.org/index.php/EDMCU/article/view/255698>
- พระครูศรีรัตนกิจรัตน์ (ปิยนันท์ ปิยจิตโต), สมศักดิ์ บุญปู และ อำนาจ บัวศิริ. (2561). กลยุทธ์การบริหารโรงเรียนการกุศลของวัดพระพุทธศาสนาในภาคกลาง. *วารสารครุศาสตร์ปริทรรศน์ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย*, 5(3), 177-189. สืบค้นจาก <https://so02.tci-thaijo.org/index.php/EDMCU/article/view/178234>
- มานะ ครุฑาโรจน์, พิณสุตา สิริธวัช และ สรรเสริญ สุวรรณ. (2563). กลยุทธ์การพัฒนสมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานยุคการศึกษา 4.0. *วารสารสังคมศาสตร์และมนุษยวิทยาเชิงพุทธ*, 5(9), 351-369. สืบค้นจาก <https://so04.tci-thaijo.org/index.php/JSBA/article/view/243925>
- วรวิพร บุญนท, เอกลักษณ์ เพียสา, และ พรเทพ เสถียรนพเก้า. (2565). การพัฒนาตัวบ่งชี้การบริหารเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา. *Journal of Roi Kaensarn Academi*, 7(9), 227-241. สืบค้นจาก <https://so02.tci-thaijo.org/index.php/JRKSA/article/view/255790>

- ยาริระ หลังปฐะ. (2563). การพัฒนารูปแบบการบริหารงานวิชาการตามแนวคิดการบริหารเชิงกลยุทธ์และชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) เพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนโรงเรียนบ้านคลองสองปาก(รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์). โรงเรียนบ้านคลองสองปาก อำเภอท่าแพ จังหวัดสตูล, สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสตูล, สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. กระทรวงศึกษาธิการ.
- สกริพร เซาว์ชัย. (2564), ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์และแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 39, *วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม*, 15(2), 374–384. สืบค้นจาก <https://so01.tci-thaijo.org/index.php/GraduatePSRU/article/view/240400>
- สุมณู เหมือนนิรุทธ์ และ ชัยอนันต์ มั่นคง. (2562). ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาขนาดเล็กกับการบริหารเชิงกลยุทธ์ในสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอ่างทอง. *วารสารบัณฑิตศึกษาปริทรรศน์ วิทยาลัยสงฆ์นครสวรรค์*, 7(3). สืบค้นจาก <https://so02.tci-thaijo.org/index.php/jgsnsbc-journal/article/view/250622>
- สุนทรวิมล เพชรวิชัยคำดวง, โมตรี จันทรา และ เรวดี กระโหมวงศ์. (2560). รูปแบบการบริหารเชิงกลยุทธ์เพื่อพัฒนาทักษะการคิดของนักเรียนในศตวรรษที่ 21. *วารสารมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ*, 23(2), 235–250. สืบค้นจาก <https://he01.tci-thaijo.org/index.php/CUTJ/article/view/240875/163941>
- สุปรียา ชินพะวอ และ สุรเชต น้อยฤทธิ์. (2563). การพัฒนาแนวทางการบริหารเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25. *วารสารมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอโยธยา*, 9(2), 214–225. สืบค้นจาก <https://so01.tci-thaijo.org/index.php/AJMBU/article/view/244698>
- สุริยา ศรีโสภา. (2559). การพัฒนารูปแบบการบริหารเชิงกลยุทธ์สำหรับสถานศึกษาระดับประถมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน(วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต). มหาวิทยาลัยบูรพา.
- สาคร สุขศรีวงศ์. (2559). *การจัดการ: จากมุมมองนักบริหาร*. (พิมพ์ครั้งที่ 14). กรุงเทพฯ: บริษัท จี.พี. ไซเบอร์พริ้นท์ จำกัด.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.). (2565). *ผลสอบระดับประเทศ NT ป.3 ปีการศึกษา 2565*. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.). กระทรวงศึกษาธิการ.
- Best, J. W., & Kahn, J. V. (1989). *Research in education*. (6th ed.). Englewoods Cliffs, N.J.: Prentice–Hall.

Comrey, A. L., & Lee, H. B. (1992). *A First Course in Factor Analysis*. (2nd ed.). Hillsdale, NJ: Lawrence Erlbaum.

Yamane, T. (1973). *Statistics: An Introductory Analysis*. (3rd ed.). New York: Harper and Row.